

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Bartholomæi Apostoli. Excoriari, & detractam pellem in brachio
vel humeris suis deferre voluit, in attestationem quod inter Apostolos
nullum unquam primatum quæsiverit, prout nonnulli ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

Etus quidam juvenis beata Virgini devotus ejus miram pulchritudinem magno opere coluerit, ideoque cum insoliti cujusdam affectus expressione illam quovis momento salutavit, dicendo: Ave Maria. Deipara igitur servum suum consolatura de caelo descendens in nube quadam splendidissima, innumeris Angelis comitata & circumdata splendoribus eidem apparuit dicens:

17. l. 1.
13. art. 3.

idem ib.

Desideras meam pulchritudinem videre? Cui juvenis magna cum anxietate respondit. O Virgo benedicta, quam vis indignus sim, toto tamen corde desidero. Mox Maria velum à vultu suo subduccos dixit ei: Aspice decorem meum, ejusque qui decoravit me. Dumque caelestem hunc vultum contempleretur, se in anima interior magna consolatione affecti sentiens exclamavit & dixit: O Domina, si à tua pulchritudine separabor, nunquam in posterum consolari poterò; atque in hisce vocibus præ dulcedine mortuus est.

17. Verum eaimverò dicere nonnemo poterit, hocce effectus in iis qui Deiparæ Virgini devoti sunt, consecutos esse, mirum non est; at verò si ostendero in infidelium animis longè excellentiores, majorisque ponderis & momenti productos esse, quis inde non obstupescet. Audite

igitur si libet. Gonzalus Sylveira Lusitanus in Indias navigatorus, quandam Beatissimæ Virginis depictam effigiem secum eo advenit; cumque in urbe Monoimorape quæ Regni Metropolis & Regis residentia est, appulisset, Regem illum veneraturus abiit eique sacrosancam hanc imaginem dono donavit. O ingens & stupendum negotium! Imago hæc mox ut à Rege visa fuit, tantopere placuit, ut ex incomparabili ejus pulchritudine consolatus & in Deiparæ Virginis, quam Dei matrem esse cognovit, amore raptus, ex infideli protinus factus fuerit Catholicus, imò quisquis gratiam seu beneficium aliquod ab eo poscebat, hanc ei in gratiam hujus sanctæ Imaginis denegare volebat nec poterat. Quod si igitur tanta est pulchritudo copiatæ effigiei Deiparæ, quanta erit ipsius Originalis? Quæ tanta efficacia umbra prædita fuit, quid de vera luce nobis imaginari debemus? Ex hisce igitur antecedentibus quilibet vestrum consequentiam deducat, atque ex hisce omnium debilissimis argumentis, quilibet nostrum concludat verissimum esse quod Non est factum tale opus in universis Regnis.

SERMO VIGESIMUS SEXTUS IN FESTO SANCTI BARTHOLOMÆI APOSTOLI.

Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Sanctus Lucas cap. 22.

1. **S**igna exteriora & foris apparentia non tantum insidiosa sunt, verum etiam maligni sunt & præceptores, qui docent & erudiunt aspicientes id quod in objectis conservatur secretum & absconditum. Signa sunt ad alterius rei manifestationem, inquit Angelicus Doct. Signum est, quicquid apprehensum in intellectu, ducit nos in cognitionem alicujus rei. Et quis est qui nesciat quod ex signis cognoscatur sarcina, ex stirpe rosa, ex fructibus arbor, ex cespite spica, leo ex ungue, ex canu avicula, ex di-

luculo serenam. Quam fertilis esset terra Chanaan ex uno vitis botro Moyles cognovit: Quem portaverunt in veste duo viri. Attentos vos esse requiro, O Auditores, ad observandum signa illa sensibilia, quæ in sacris sanctæ Ecclesiæ scænis, seu etiam imaginibus & statuis comparentes sancti Apostoli & Martyres secum ferunt. Sanctus Petrus fert claves, signa nimirum jurisdictionem sibi à Christo tam in caelo quam in terra datam significantia: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum

D. Aug. in ligatum & in calis: & quodeunque solveris super solil. c. 22. terram, erit solutum & in calis. Calix serpentem & S. Ista. inde eminentem continens, quem sanctus Jo- de Pat. no- annes Evangelista manu sua tenet, porius vene- vi Testam. no intoxicati expressivum est signum. Craticu- c. 74.

la Sancti Laurentii exhibet, quod sanctus hic Martyr pro Christi Redemptoris sui amore vitam inter flammam prodegerit, consummaveritque inter ignis incendia martyrium. Lapidem quos in gremio suo defert sanctus Prothomartyr Stephanus mortem indicant, quem sub lapidum imbre invicto animo sustinuit. Hinc igitur devota quadam curiositate motus, investigare statui, quidnam in brachio seu humeris sancti Bartholomaei Apostoli portatum mysticam detractae pellis signum significet. Num forte persuadere mihi debebo, quod ad id alludere prae- tenderit, quod inimicus Sathanas cum Divina Majestate de Jobo invicto illo patiente loquens dixit, nimirum: *Pellem pro pelle, & cuncta quae*

habet homo dabit pro anima sua? Intelligendo videlicet cum Hugone Cardinale per primam pellem omne bonum exterium, per secundam vero pellem omnia interna animi bona, qualia sunt ipsamet ornamenta virtutum: Pellem pro pelle, id est, rem minus charam scilicet exteriora, dabit homo pro pelle, id est, pro re magis chara, id est, interiori. Vel etiam cum sancto Thoma exponendo per primam pellem bona fortunae, per secundam vero vitam, ac proinde approbando tanquam optime & prudenter factum, si quis omnes facultates suas jacturae periculo exponat, ut vitae

securitati & saluti consulatur: Homo quicumque debet cuncta exteriora, quae possidet, dare pro vita sua conservanda? Aut vero defert illam ad insinuandum, quod ex eo quod Apostolus Polemonem Regem cum tota sua familia, nec non duodecim eis parentes civitates ad Christum converterit, Rex Atyages ipsum in carcerem conjici, postea vero Virgo Bartholomaei pellem crudeliter

detrahi jussit?

In ejus la. Brev. detrahi jussit? la. 2. 2. not.

1. Veruntamen potius crederem, pellem hujus Apostoli signum esse significativum non tantum eorum quae hactenus insinuata fuere, verum insuper per eam denotari videretur, Sanctum Bartholomaeum novum quendam sanctae Ecclesiae & Christianae Religionis Herculem esse. Ac proinde notandum est, quod ut scribit Diodorus Siculus, in spelunca quadam solitaria silvae Mycenae, juxta montem Trythonem, re- pertus quondam Leo quidam fuerit. Feta non

minus ferox quam formidabilis, adeoquetentibilis, ut oculorum suorum obtutu, & conterritum suorum, terram formidare, integramque regionem tremere fecerit. Et atque tam valde magnitudinis, ut cujuslibet alterius ejusdem speciei leonis magnitudinem atque grossitatem longe excoesserit. Unde nullae halitae, laeae, caelestis seu quodvis aliud ferrum quantumvis benetemperatum, adeo durum repetiti poterat, quod ad leonem illum occidendum vel profigendum sufficeret. Hic praeter modum ingens, & non ferro, nec are, neq. lapide vulnerari possit. Quod intelligens Hercules nequaquam defecit animo, quin potius generosus & intrepidus, atque ad feritatem belluae robore suo lacellendam re- lutus eam aggreditur, prosequitur fugientem, ferocientem invadit, & in ore speluncae irre- vernae in qua delitescere solebat, eandem al- quens manus in illam injicit per medium compo- situm circumplectitur, fortissime eam stringit & coarctatis faucibus suffocat, & detractam er- go pellem, veluti signum trophaei & obtentae victoriae, super humeris, aut in brachiis suis, quocumque ibat deportabat: Hercules cum ad laeam accessisset, fugientem in spelunca seculum feram, altero aditus ore obturato, manibus leonem com- prehensum suffocavit. Quid autem deinceps fecit? Detractam pellem corpori regumens ad futura pericula circumdedit. Bartholomaeus igitur dum sui ipsius pellem super humeris suis defert denotare vult, eam esse trophaeorum a se ge- nerose obtentorum signum, utpote qui velut quidam sacer Hercules vicisset & fortiter su- perasset semetipsum. Nulla est major victoria, quam seipsum vincere, dicebat Seneca; id est pas- siones sensualitatis, quae veluti ferae terribiles, & atrociter ferocientes in cordium nostrorum antro nascuntur & vivunt. Idque perspicue satis ostendit, quando ab unigenito Dei Filio ad Collegium Apostolicum sexto loco vocatus nequaquam se opposuit, sed contentissimus acquie- vit, nihili faciens se nulli aliorum praepositum aut praelatum fuisse. Unde colligere possumus quod non propter sanctum Bartholomaeum A- postolum, facta est contentio inter eos, qui eorum videretur esse major, prout nonnulli existimant. Dum igitur praesentem discursum pelli Bartho- lomaei involvere nititur, vos eandem silentii invo- lueri circumplectamini, & attentas tibi aures adhibete.

3. Facta est contentio inter eos, &c. Multae ce- nita

Handwritten notes in the left margin:
 ...
 X
 ...

niam sunt humani cordis passiones, præcipua autem, quæ omnibus aliis prævalet et desiderium, animique anxietas, qua homo, quovis alio superior esse concupiscit. *Aliis præfesso.* Julius Cæsar eum pettranxisset alpes, & terram quandam ex gente plebeia & vili populofam comperisset dixit: *Malle se tibi primum, quam Roma secundum esse.* Agrippa familiaribus suis dicere solebat: *Morem principum esse, ut nolint habere quenguam superiorem.* Sic quoque Agefilao vehementer displicuit, quod Lacedæmonii in quodam congressu ei primum locum non assignassent, seque aliis oia prætulissent, unde pulchro quodam dicto dolorem suum inde conceptum expressit, dicendo: *Bene sane habet; ostendam, non secum viris. sed viros loco conciliare dignitatem.* Ægyptus Rex, unde illa provincia nomen suum accepit, Danaum fratrem suum e regno pepulit, & eidem se præferendo, in ejus locum subintravit: *Cum regnandi libidine agitaretur, ejecit fratrem Danaum e regno, imperavitque post fratrem.* Cum propter Principum Electorum discordiam, duo essent electi Imperatores, scilicet Ludovicus Bavarus, & Fridericus Archidux Austriae, hi duo Principes integro octennio crudelissimo se bello mutuo infestant, vi armorum violenter contendendo uter eorum alteri præferretur: *Ambo octo annis inter se armis certaverunt.* Constantinus qui fuit quartus Imperator Constantinopolitanus, ut securum se redderet de duobus, quos habebat fratribus in Imperio præferendum, vultum eis deformari jussit, præcipiendo ut utriusque nares amputarentur: *Ne imperium quandoque aspirarent.* Postquam Sigefridus & Amilus mortem Bannigi Danorum Regis intellexissent, mox alter alteri præferri, & ad Regni possessionem subingredi prætendebat: *Cum inter se de primatu Regni convenire non possent, prælio rem dirimendam putaverunt.* Possent utique pro eodem argumento comprobando integrum exemplum e Scriptura facta adducere manipulum, quorum tamen omnium loco duo duntaxat in medium adducenda sufficiant. Porro Eva pomum virtutem homines Deificandi in se continere existimans, prouti serpens ei persuaserat, dicens: *Eritis sicut Dii,* in ejus degustatione prima esse voluit, quasi dicere voluisse; quod si maritus meus me in humanitate superior est, ego si prius ex eo pomo comederim, ipso prior ero in Divinitate: *Quarar aliquis cur non vocarit Adamum, ut is prior ederet? nimirum transformari ipsa prior cupiebat in Deum, vi-*

rumque suum Divinitate antevertere, qui se humanitate præcesserat, quo hac ratione administrationem rerum præ illo, atque imperium obtineret; existimabat enim simul atque gustasset, e vestigio in Deum transformandam iri. Verum enim verò Auditores siltamus hic paulisper, & casum quandam à S. Luca relatum, qui in cæna inter Christi Apostolos contigit, maturè ponderemus.

4. Filii Dei paulò antequam Passionem suam ordiretur, discipulis suis se brevi moriturum esse significavit, id quod causa tumultus cuiusdam fuit & contentionis inter ipsos extitit; siquidem quilibet alteri præferri, & in superioritatem seu locum Magistræ sui subrogari cupiebat: *Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse major.* Unde S. Gregorius: *Hac contentio videtur habuisse motivum, quod cum Dominus ab omnibus transigraret, oportebat aliquem eorum fieri aliorum Principem, quasi Domini vices gerentem.* Nonnulli hanc contentionem à S. Bartholomæo suam sumpsisse originem, existimant, utpote qui (ut inquit) *Syrus & nepos fuit Regis Syriorum ex patre, solusque ex omnibus Apostolis secundum carnem nobilitate decoratus.* Unde & propter ipsum in cæna Domini facta est contentio inter discipulos, quis eorum, etc. & consequenter docent neminem aliorum Apostolorum præcedisse dignitatem aliquam vel Prælaturam inter ipsos, aut aliis præferri voluisse, præter Bartholomæum, ut qui nobilis & regia stirpe prognatus esset: (Et nullus inter eos esset, qui ad talem dignitatem aspirare putaretur nisi Bartholomæus propter nobilitatem regiam.) At verò sanctum hunc Apostolum hac sensualitate, Passione, aut vano fumo capiendi ut aliis præferretur in locum Salvatoris & Magistræ sui subintrando, nunquam fuisse infestatum, imò ab eadem fuisse alienissimum, ex certis quibusdam sacra Scripturæ casibus vobis manifestum fieri cupio.

5. Rebecca Isaac conjux duos habebat filios, Esau nimirum, qui primogenitus & major erat, & Jacob secundo genitum & minorem. Quia verò per inclinationem & benevolentiam secundo magis quam primo affecta erat, sollicita erat, ut modum aliquem excogitaret, quo Jacobum præferendo, locum primogeniti eriperet, atque primogenituram & majoratum secundo genito Jacobo impetraret. Audite quodam pro hoc intento obtinendo adhibe-

Li. de Prærad. in Bibl. ves. PP.
Luc. 22. D. Greg. in cat. D. Thom. ib.
Pet. de Nav. tal. l. 7. c. 102.

in Theat. cu. hum. l. 7.
Volater. l. 23. An. resp.
idem ib.
in Theat. cu. hum. l. 7.
Moyfes Barcepha

Gen. 27. hibuerit medium. Vestibus Esau valde bonis, quas
 v. 15. apud se habebat domi, induit eum, pelliculaque ha-
 dorum circumdedit manibus, & collis nuda prote-
 xit. Vel cum Hebræo, ut S. Hieronymus scribit:
D. Hier. in Sumpsit Rebecca vestimenta filii sui majoris. Scite
Trad. Heb. hic percupere quo sine hac mulier Jacobum
apud Ben. vestimentis fratris sui majoris vestiri voluerit?
Per ib. Ratio in promptu est; Nam Isaac cæcus erat:
 Caligaverunt oculi ejus, & videre non poterat: Ob
 cæcitatem igitur videre non poterat, an vestes
 illæ primo, an vero secundo geniti essent. Sed
 quid referrebat sine vestes illæ Jacobi, siue Esau
 propriæ essent. Unde & sanctus Gregorius idem
 interrogat dicens: Quid est quod Jacob vestimen-
 tis induitur fratris majoris? Nemo vult pretiosis ve-
 stibus indui, ubi ab aliis non possit videri. Ceterum
 maximum est quod vestes signa sint & indicia, quæ
 nos in cognitionem venire faciunt quoad esse,
 statum, qualitates, & conditiones personæ al-
 cujus; ac proinde merito Poëta dixit.

*Vir bene vestitus, pro vestibus esse potius
 Creditur à mille, quam vix Idiotæ sit ille.*

Et alius subjungit: Quilibet ex suo habitu justifi-
 ficatur, donec probetur contrarium, idè Idiotæ
 bene vestiti sapientes esse videntur. Inter Sey-
 thas ii, qui aliis omnibus præeminebant, aliof-
 que gubernabant; pellibus vestiti incedebant,
 & dicebantur pelliti, ut scribit sanctus Hie-
 ronymus. Eodem quoque modo Bimates & Se-
 natores Romani vestiebantur, & dicebantur
 pelliti, à pellitis vestibus quas portabant, si Pro-
 pertio & Peretio credimus: Hoc item nomine
 (id est pelliti) primi illi Romani Senatores,
 & antiquæ conditores Imperii appellabantur. Deus
 quoque noster ut viros à mulieribus discerneret,
 hanc Hebræis in Deuteronomio prohibiti-
 onem fecit: Non induatur mulier veste virili, nec
 vir utatur veste femina. Verum ad Jacobi ve-
 stes denuo revertamur. Quæ in primis ex pelli-
 bus factæ erant: Pelliculaque haderum circum-
 dedit manibus, & collis nuda protexit. Et ut alii
 volunt, etiam brachia Jacob pellibus contege-
 bantur, nam totus habitus qui eum toto corpo-
 re cooperiebat, majoris fratris sui Esau vestis erat.
 Hæ autem vestes majoratum & primogenitu-
 ram representabant. Ista vestes erant insigne pri-
 mogenitorum, inquit Abulensis. Ecce tibi igitur
 hic patefactum quod latebat mysterium, Jacobi
 brachia, manus, & collum pellibus amicie-

D. Greg. in
Execr.
hom. 6.
in Poly-
anth. v.
vestis in
sent. Pa-
trum.

D. Hier. in
Epist. ad
Nep. Prop.
& Pere. in
c. 3.
Gen. v. 22.

Deut. 22.

Abul. ib.

bantur, totumque ejus corpus veste majoris &
 primogeniti fratris sui Esau cooperitur, quia E-
 sau fratri suo à Patre Isaac præferti voluit, eique
 præeminentiam eripere & præoccupare primo-
 genituram. Unde S. Ambrosius: Ideo pater su-
 per seniore fratrem exiit. Quasi dicat: Jacob ob
 nullam aliam causam vestitus est vestibus fratris
 majoris, quam ut majoratum ei eriperet. Unde
 colligi & concludi potest, quod ex quo sanctus
 Bartholomæus non solum vestibus, sed & pelle
 sua exiit, manifestum per hoc signum ead, se
 nunquam in Christi locum subrogari, nec
 principatum & majoratum Petri, nec præemi-
 nentiam alius quinque eum antecessoribus eri-
 pere prætulisse. Unde sanctus Bonaventura: Dicitur
 Quis fuerit hujus contentioni causa, nescitur.
 Contentio tamen est signum amoris: prout boni.
 Contentio autem de primatu signum est amoris ex-
 cellentia & Domini. Non est igitur vestimilis,
 quod à sancto Bartholomæo nata fuerit contem-
 tionis origo, quando facta est contentio inter eos,
 quis eorum videretur esse major. Id enim pel-
 lem suam brachii vel humeris suis impetitum
 deserit, ut ostendat se velut mysticum quendam
 Hæculeum in semetipso vicille & domulitatis
 fisionem illam, qua nos ad præcedendam præ-
 eminentiam & majoratum aut superioritatem
 super alios, ferociter extimulat. Alii præfere-
 6. Adam Prothopateus noster Divinitatem
 se assecuturum existimans, prout illi (licet fal-
 sò) à serpente infernali prognosticatum fuerat,
 facile induci se permisit ad divini præcepti per-
 varicationem, quando de manu Evæ dilectæ
 confortis suæ, ne eam coartaret, aut ejus ut-
 baret solatia, pomum quoddam ab arbore vul-
 sum accepit & comedit. Mulier dedit caro sua,
 qui comedit. Vide hic perditam ab Adam Dei
 gratiam, ecce eundem in foveam quodam mi-
 seriarum plenissimam præcipitatum. Nuditas
 autem ex hac transgressione consecuta, quam
 non multo post in se animadvertent, retrocu-
 dixit ruborem in eorum vultu provocavit: Timeo
 quod nudus essem, & abscondi me. Porro De-
 us in Paradiso terrestri obambulans, hominem
 autem nullibi videns, eo quod hic in conspe-
 ctum divinum prodire formidans tremebun-
 dus sese abscondisset, & in loca abdita sese sub-
 duxisset, elata voce clamavit: Vocavit Dominus
 Deus Adam, & dixit ei, ubi es Tandem ita-
 que Adam comparuit, sed tremulus & formi-
 dine plenus, non minus ob timorem supplicium
 quam

Handwritten notes in red ink:
 Dicitur in...
 X...
 26.

quam propter erubescendam nuditatem suam, cui Deus mederi & prospicere volens, eidem vestem quandam adfert & portigit, qua nuda corporis contegat, & reveletur: *Fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus duas tunicas pelliceas, & induit eos.* Adamus porro eam acceptam mox induit, eum autem Deus hac veste indutum videns protinus subjungit: *Ecco Adam quasi unus ex nobis factus est.* Quasi diceret: Ecco Adam qui esse, statum, & conditionem suam in qua erat mutavit, factusque est semetipso major, quippe Deus ex homine factus. Scio equidem varias à Patribus adduci hujuscemodi expositiones, quorum tamen major pars vult Deum locutum esse ironice, quasi diceret: Ecco eum qui nuper Divinitatem præ tendebat, nunc factum scopum ad sagittas miseriarum, omniumque calamitatum sentinam. Alii Deum sine ironia locutum fuisse, & verba illa potius de secundo Adamo, qui Deus simul & homo futurus erat, intelligenda esse volunt. *Ille enim homo per unigenitum personam naturæ humanæ cum Verbo factus est quasi unus ex divinis personis, id est, Filius Dei.* Ita etiam Tertullianus: *Ecco Adam de futura scilicet adjectione hominæ in Divinitatem.* Veruntamen hic non obstantibus sunt alii, qui exstimant quod debeat, vel saltem possit etiam literaliter intelligi, quod Adam factus sit Deus, loquendo de eadem Divinitate, cujus Adam capax erat, ad eum modum quo Christus suos præconizabat Apostolos, quando eis dixit: *Vos autem (id est) qui estis Dei, exponit sanctus Gregorius, quem me esse dicitis? Vel per os Davidis? Ego dixi Dei filius.* Verum, inquit, quomodo & à quo Adam hanc præ eminentiam & dignitatem hereditavit? Non à statu innocentie; Non ad eum quod dilectus Dei esset; Non ex eo quod à gratia gratum faciente fortificatus esset, nec à Justitia originali, nec à virtutibus infusus; sed ad eoduntaxat, quod jam factus fuerit veste illi, quam Deus illis attulit. Ac proinde si supposito quod Deus sine ironia iis verbis locutus fuerit, scripturæ connexionem observaveritis, nihil erit, quod in contrarium adduci possit: *Fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus tunicas pelliceas & induit eos.* Sed quid sequitur? *Ecco. Quid? Adam quasi unus ex nobis factus est.* Quando nudus erat, in gradu humanitatis suæ permanens: at verò pelle indutus proficit, atque ad Divinitatem usque augetur. Nullus erat, atq; aded à principandi dignitate explendus. *Quandonam in Deum evasit? Cui tunicas pelliceas sibi circum-*

dedit. Porro S. Bartholomæus pellem sibi detrahi permittit, & nudus remansit, ut per hoc significaret, se nunquam ad dignitates affectum aliquem vel inclinationem habuisse, multo minus quæ sive aliis præferri, adeoque dimittendo pellem subindicavit, se nullam unquam præ tensionem habuisse (quantumvis nobilis fuerit) subingrediendi in locum vacantem magistri sui & Redemptoris. Unde consequenter deduci potest contentiosem discipulorum inter se litigantium: *Quis eorum videretur esse major, ab eo nullatenus habuisse originem.* Denique pellicæ exuvias in brachiis suis portando significat, quod tanquam mysticus Hercules, omnem in semetipso superatam affectum præ tensionis, præ laturæ aut præ eminentiæ cunjusecunque.

7. Naaman Dux generalis militiæ Regis Syriæ postquam per septenam corporis sui in aquis Jordanis factam lotionem a lepra mundatus fuisset, gratitudinis ergo, Eliseo Prophetæ locupletissimi muneris loco pecunias, & vestimenta præ sentavit. Quæ tamen omnia Prophetæ generosissimè recusavit. Dux ille indytus deo quidem ad eum reversus suppliciter petit, ut munus per modum gratiæ recognitionis ei oblatum non sperneret, sed acceptaret, sed semper frustra & irritò effectu. *Cumque vim faceret, penitus non acquievit.* Unde ab invicem discedentes abierunt singuli vias suas. Verùm Giezi discipulus ejus quid fecit? Cùm ei valde displicuisset dona præ dicta à magistro suo neglecta fuisse, scieus quod quidquid contemnitur, amittitur, Naaman Ducem Syriæ strenuè est infecurus, cumque ad eum venisset, excusationis loco mentitus est se ab Eliseo ad eum fuisse missum, ut ei insinquaret, quod ob certum quandam ex improposito sibi obvientem casum, mentem non acceptandi oblata sibi munera actualiter mutasset, simulque peteret ut ei valorem vel summam unius talenti dare dignaretur, una cum vestibus ei alias oblati: *Rectè Dominus meus misit me ad te dicens: Da ei talentum argenti & vestes mutatorias duplices.* Ac proinde Naaman summa cum promptitudine Ligavit duo talenta argenti in duobus sacis, & duplica vestimenta, & imposuit duobus pueris suis qui & portaverunt coram eo. Certissimum est, quod Giezi monetam & talenta illa eo sine voluerit aucupati, ut bona stabilia & possessiones, olivæ, & pecora sibi inde comparare, famulos alicte, & magnifice vivere posset, prout Pro-

c. 17. v. 1.

Concord.

4 Reg. 5.

1b. n. 22.

Cajet. ib.

Hieron. Pe

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Aug. l. 2. de

Genesi cor.

12. c. 12.

D. Greg.

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Aug. l. 2. de

Genesi cor.

12. c. 12.

D. Greg.

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Aug. l. 2. de

Genesi cor.

12. c. 12.

D. Greg.

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Aug. l. 2. de

Genesi cor.

12. c. 12.

D. Greg.

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Aug. l. 2. de

Genesi cor.

12. c. 12.

D. Greg.

v. 17. c. 3.

Cris. v. 2. 1.

Tertull. l. 2.

Cris. Marc.

v. 2. 1.

D. futura scilicet

adjectione hominæ

in Divinitatem.

Paoletti Sanctiorale,

pheta eum repræhendens, illi dixerat: Nunc igitur accepisti argentum, ut emas oliveas, vineas, & oves, & boves, & servos, & ancillas. At verò, inquis, si ad hæc comparanda talentis opus habebat, quo igitur sine etiam vestes à Naaman exposcit? Cur prater argenti talenta vestes deposcit? Num satis superque fuerant argenti talenta, ut pinguis fundus & salubus, armentis, servis, & ancillis potiretur? Etenim Giezi eo quod sufficere poterat, minime contentus, insatiabilem se nimisque cupidum esse monstravit; sed videamus an non possumus causam assequi, ob quam datis sibi talentis minime contentus, insuper etiam à Naaman poposcit vestimenta.

8. Isaias Prophetæ cunctas calamitates quæ urbi Hierosolymitanæ evenire debebant, prædicens, inter alias quoque venturas miseras, futurum esse variatus est, ut sit sine Rege, quicum iudicio & prudentia eam gubernare possit, atque idem civis Hierosolymitanos necephali remaneant, congregandos esse necessario, ut ex suorum numero aliquem ad regiam eligant & evchant dignitatem: *Apprehendit vir fratrem suum, domesticum patris sui.* Verum ad hoc ut aliquem sibi ex tota incolarum universitate eligant bono communi promovendo aptum & idoneum, meritò inquirere poterant, quibusnam qualitatibus præditus esse debeat, qui velut universalis superior ad Regni coronam esset evehendus? Audite & obstruente Prophetam qualiter unam loco plurium aliarum explicantem dicit enim: *Vestimentum tibi est, Princeps esto noster:* Quasi diceret: ex quo tibi de vestimento provisum est idem à nobis in Principem eligi meritis, tanquam Ergone possibile est tantam in regia illa civitate fuisse vestimentorum penuriam, ut eo ipso quo quis bene honesteque vestitus erat, meruerit ad regiam quoque dignitatem evehi; & tanquam superior super omnes extolli? Etenim nonnulli hoc loco per vestes divitiarum facultates intelligunt: *Quoniam vestes habes, hoc est, quoniam opes tibi sunt, esto Rex noster.* Revera enim ad Regem & quemvis superiorem requiritur, ut modum norit, quo subditis suis in cunctis eorum necessitatibus valeat subvenire. Alii autem per vestem dignitatem, vel prælaturam intelligunt: *Dignus aut idoneus existimatur regno, cui paulò honestius vestimentum habere contigerit;* Neque est hæc unius duntaxat, sed multorum opinio: *Singuli dicunt ut ad singulos ditiores, vel honestius vestitos: Tu vestimentum habes pul-*

chorum, & splendidam togam, si inique Princeps noster. Et sanctus Cyrillus Alexandrinus: *Vestium habens Princeps nobis est; quoniam vestem habemus.* Et quidem id verum esse, ex eo quod Davidi accidit facile O Auditores, colligetur; Hic enim dum arca Dei ex domo Obededom Gethæi in Civitatem Syon transportaretur, vestem sive chlamydem, qua amictus erat, levavit; Quod cum Michol conjux ejus videret, ad eum id ipsum ei displicuit, ut Davidem Regem expletis translationis sacris caeremoniis ad palatium regium reversus præter repræhenderit, eum veluti stultum etiam ostendit, quomne iudicium atque pudentiam perdidisset, unde & ironice dicebat: *Quam gloriosus fuit hodie Rex Israel discoperiens se ante ancillas servorum suorum, & nudatus est, quasi nudaretur unus de sturris.* Quasi diceret: Ex quo te hodie sine veste decenti conspexi, vilis miles non Rex quidam adeo, sicut es gloriosus, sed potius tabula forensis, & de face plebis homo vilissimus: *Consentit nuda se exterioribus duntaxat vestimentis Regis, non vero intus.* Porro Lyranus & Abulenſis dicunt, Davidem ob vestis decentis defectum, visum fuisse non jam amplius Regem esse, sed ex Rege vilem quandam & abjectam factum esse personam; atque idem dicere oportebit, communis illius Proverbi regulam nunc fallere, quæ dicitur: *Habitus enim non facit Monachum.* Atque hinc est quod iuxta magni & Evangelici Prophetæ prophetiam, civis Hierosolymitanum præ cæteris principatu & império dignum esse judicabunt, qui & vestimentum habuerit, adeo ut nullum ad hosce honores capefcendos aliud requiratur meritum: *Vestimentum tibi est, Princeps esto noster.* Ecce igitur hic tibi manifestam causam, cur in Giezi prædominata fuerit passio aviditatis, quæ non solum talentis Naaman, sed & vestibus ejusdem cupidissime inhaerabat: *Da ei talentum, & vestes mutatoris duplices.* Videtur enim hic Giezi hunc in modum intra se discursisse: *Is solum in hoc mundo felix esse censetur, qui Dominio prævaleat, & dignitate. Illud mihi per talentum, quod à Naaman sum accepturus, comperte mihi poterit, si illud impendam in agros & prata, possessiones, vineas, oliveas, vartaque illius generis similia. Verum quid proderit mihi quod dives sum, nisi etiam dignitatem, aut præminentiam aliquam, aut illustrem titulum mihi acquisiverit sine hisce enim quantumvis dives sum, contentum*

Handwritten notes in red ink on the left margin, including the number '25' and some illegible characters.

Isa. 63.

Hell. Pint. ib. f. 28. fac. 2.

Gasp. S. ib. Corn. à Lap. ib.

ptus ubique ero : Duo igitur mihi à Naaman petenda erant , talentum & vestes . Si enim à Naaman talenti unius divitias impetravero , de bonis mihi stabilibus prospicere poterò , quæ suam fecum adferunt dominium : si autem vestes insuper obtinuerò , ad hoc ex mihi inferient , ut ubique in respectu & honore mundano alteri semper sim præferendus : id probe tenebat , quod quemadmodum maximis reditibus comparandis congesta pecunie mirifice deserviant : ita & fulcienda hominum dignitati vestium ornatus & decor quam maxime proficit . Verùm enim verò vultus tam videte similes affectus vel passiones locum nunquam habuisse in sancto Bartholomæo Apostolo ? Inprimis itaque dico eum non fuisse seclatam talenta argenti & auri , aliarumve similiarum divitiarum , cum enim Polymii Regis filiam à dæmone miserè vexatam ab hoc malo & ingrato hospite liberasset , idemque Polymius ex gratitudinis affectu ex liberali dono aliquot ad eum Camelos , argento , auro , variisque gemmis pretiosissimis onustus transmisisset : Tunc Rex Camelos auro & argento ac gemmis oneravit : Et Apostolum inquiri faciens nullatenus invenire potuit . Tandem verò sequenti diluculo inventus Regi dixit : Quod munera illa temporalia non querebat , sed animarum salutem desiderabat . Dico secundo affectum ejus nequaquam in honores , majoratus , dignitates , aut præeminencias quas-cunque fuisse propinquum , quod vel ex eo liquet , quod non solum se vestibus exuerit exterioribus , verùm etiam interna se veste denudavit , id est , propria sua pelle , qua membra conteguntur & ossa ; ut vel hac ratione idem de illo à quolibet formaretur conceptus , quem Michol sibi de Davide impresterat dicens : Quam gloriosus (ironice loquitur) fuit hodie Rex Israel discooperiens se , & nudatus est , quasi si nudetur unus de scurris ; Ac proinde hoc modo pelle sua propria denudatus publicè protestari videbatur dicendo : Nolite constitutere me Principem populi , quia mihi non est vestimentum . Aut verò sua se pelle denudavit , quæ vestimentum est corporis humani ad demonstrandum indolem suam , à genio Giezi non solum alienam esse , verùm etiam eidem directè & è diametro oppositam . Meritò igitur hic noster novellus Hercules pellem suam in humeris vel brachiis suis portat & circumfert , eandem sibi reservat in signum demonstrativum quo innuitur , quod animus ejus om-

nem in se cujusvis ambitionis affectum superasset , & annihilavit , & tamen nobilis sit & regia stirpe prognatus (ut fert multorum opinio) nullam tamen unquam præminentiam vel primatum in Collegio Apostolico pro se prætendisse ; neque occasione aliqua per eum data natam esse inter Christi discipulos illam de primatu obtinendo litem & controversiam , de qua sacer Evangelista loquitur , quando innuit ; quod Facta est contentio inter eos , quiseorum videretur esse major . Unde Beatus Laurentius Justinianus de eo dixit : Beatus Bartholomæus cum temporalibus divitiis , corpibus voluptatibus , ac dignitatis celsitudine posse affluere , contempsit omnia ; & ut verus Christi esset discipulus , caelestia quippè terrenis , & caducis æterna præposuit .

B. Laur.
lustin in
festo S.
Barthol.

9. Pro majori hujusce veritatis evidentia observandi sunt omni cum diligentia nonnulli sacre Scripturæ passus . Postquam miser juvenis , innocens nimirum Josephus duobus annis continuis in carcere fuit detentus : Deus qui servos suos nunquam deserit , modum tandem invenit , quo Pharaon ad libertatem ei restituendam permoveri posset , tempore somni nocturni mira quædam ei immittendo somnia , quæ primordialis origo fuerunt dignitarum illarum quæ castus Joseph præcedenter , ne semel quidem somniaverat . Cum igitur in Regiam introducendus esset , ut cum Pharaone de habitis ejus somniis loqueretur , dicit sacer textus quod sublatis ab ejus corpore pannis seu vestibus obsoletis quibus fuerat amictus , nova quædam vestis ab eo induenda submissa illi fuerit : Eductus est de carcere Joseph , ac veste mutata obtulerunt ei . Dic sodes , quoniam sine Josepho vestis mutata fuit ? Fortè quia ei in conspectu Regis comparituro , vestes quas habebat minimè conveniebant ? Ita equidem credo , veruntamen quot sunt infimæ fortunæ homines pauperes & viles , qui in habitu trito , laevo maleque repetiato , in conspectum Dominorum suorum procedunt , nec tamen idè Dominos suos offendunt ; quod si igitur Joseph quoque similibus vestibus indutus Regi præsentatus fuisset , facile censeri excusabilis potuisset , utpote qui tanto tempore in tenebroso & squalido carcere hæserat . Quanam igitur fuit hæc cæremonia , seu ut melius dicam quodam in hoc latuit mysterium , quod Joseph coram Rege adducendus novis indueretur vestibus ?

Gen. 41.
v. 14.

Joan. de la
Haye in
Gen. ibid.

Prædenter servili & paupere exiit vestis, & de-
centi ac digniori induitur habitus. En latens sub
hac cætemonia mysterium. Deus Josephum è
rarcere in Regiam transferre, eumque Pharaone
mediante ad maximam dignitatem, qualis est
Vice Regis Ægypti, sublimare decreverat. Nun-
quid enim audistis decretum regium, quo talis
ei honor decerneretur: *Tu eris super annum me-
am, & ad tui oris imperiũ cunctus populus obediet;*
uno tantum Regni solio te precedam: Constitui te
super universam terram Ægypti. Vestis igitur
ad eum loco obsoleta vestis transmissa dispo-
sita qua dam fuit ad dignitates, & ad primatum
præfidia, denique iudicium prævium magnæ
illius præminentia, qua omnibus totius regis
Ægyptiorum curæ nobilibus præferendus erat.
Pro cuius corroboracione, ecce tibi alium quen-
dam passum Scripturæ.

10. Magnus ille Carmeli incolæ & Patriar-
cha Elias à dilecto discipulo suo Eliseo disces-
surus, ut eidem quem in terris spiritus sui hære-
dem reliquerat, suum ab eo abitum efficeret to-
lerabilio, em, in omnibus quæ ab eo postulatu-
rum erat se fore promissit benevolam arque propi-
tium: *Postula quod vis, ut faciam tibi antequam tollar à te.* Hic autem petendi campum
late sibi apertum esse conspiciebat, supplicavit,
ut sibi spiritum suum concederet, sed duplica-
tum: *Obsecro ut fiat in me duplex spiritus tuus.*

ibid.

Elias autem quia videbat discipulum suum pe-
tendo nimium excessisse respondit: *Rem diffi-*
cilem postulasti. Quidnam obsecro Eliseus per
duplicem huic spiritum intelligebat? Lyranus
existimat, quod spiritum prophetandi postula-
rit: *Fiat in me duplex spiritus tuus prophetandi.*

Nicol. de
Lyran.

Id est, quoad gradum & conditionem crescere,
& inter Prophetas in locum Eliæ subintrare, at-
que primatum inter omnes obtinere volebat.
Verumtamen eodem modo ut supra respondit,
nimirum, gratiam istam obtentu quidem valde
esse difficilem, attamen casus ferat quod eum in
aëra levatum, & procul ab eo remotum videat,
cuncta se impetratum esse quæ desiderat: *At-*

ibid. v. 10. *tamen si videris me, quando tollar à te, erit tibi*
quod petisti, si autem non videris, non erit. Cum
igitur magister in curru igneo à terra levatus
transportaretur in cælum, Eliseus vultum su-
um in cælum levat, & fixis acire tortis oculis
consistens alta voce exclamat. *Elisæus clamabat*
& videbat. Quod Elias audiens ait: Ergo ac me
abentem O dilecte discipule & vides & doles,
nolo igitur & ego promissionis tibi factæ im-

memor esse, sit igitur tibi concessa gratia, quan-
tà metam instantè rogasti, simulque hæc dicens
dimisit pallium, ut Eliseus illud sibi collectet pro-
ur & fecit: *Et levavit pallium Eliæ quod cecide-
rat ei, erat autem pallium istud, ut nonnulli vo-
lunt ex pelle cameli confectum.* Sillanus
hic nonnihil Auditores? Quod si Elias Eliseo
spiritum suum duplicatum promissit, id est, sub-
stitutionem ejus in locum suum evehendum il-
lum ad primatum inter omnes Prophetarum filios
obtinendum, cur loco hujus dignitatis pallium
suum discipulo suo demittit, ex Cameli pelle
confectum? Etenim sapientissime hac in re fa-
ctum est, nam cum Eliseus ad altiorum esset
gradum evehendus, & tanquam Prophetarum
omnium Primas & generale caput in locum E-
liæ Patris sui subrogatus, decens erat, ut quo-
que Eliæ paludamento seu pallio indueretur;
unde pellicum hoc pallium Eliseo demittere,
erat eundem Prophetarum omnium primatum
& Principem & Eliæ successorem declarare. Ac
proinde Tostatus dicit: *Levavit pallium Eliæ*
quod ceciderat, ut Eliseus useretur pallio isto, tan-
quam insignio Prophetali, ut sicut Eliæ succedebat
in officio & dignitate prophetandi, per quod
susceperat dignitatem, ita & succederet in pallio.
Uno verbo igitur dicendum quod nulla unquam
dignitas reperiretur sine veste, hac enim ceteri-
lius index & ineffabile signum, qui unam am-
bit, ad alteram quoque ascendendus est anhelat.
Vestiantur igitur pro suo libitu Joseph & E-
liseus, quia aliis sunt tanquam Principes & Su-
periores anteferendi, Eliseus quidem obtinere
primatum inter Prophetas, Joseph autem
assequendo majoratum & suprematum post
Regem præminentiam super omnes Æ-
gyptii nobiles: Bartholomæus autem e contra
non tantum veste, sed & pelle sua sese exiit in
evidentem attestacionem, quod nequaquam ad
dignitatem aut ad quandam super alios Composi-
tolos præminentiam aspirat. Unde sicut E-
lias quando supremam inter Prophetas præzla-
tura non erat amplius administraturus ex pellis
locum subrogando renunciavit ita quoque glo-
riosus vultus Apostolus, ut specimen ab quod
ederet, quod nullum unquam ad superioritate-
tem super alios assequendam, affectum habue-
rit vel inclinationem, sine veste pellis suæ nu-
dus remanere, atque è sexto Collegii Apostoli-
ci loco à cælesti Magistro sibi assignato un-
quam abscedere voluit, ut hac ratione totus
mud-

mundo innotescat, se nullam unquam occasione ceteris Apostolis dedisse unde contentio inter illos de primatu habendo nasceretur, de qua dicitur: *Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse maior.* Neque enim de illorum numero est, de quibus Sanct. Ecclesie Doctor sanctus Ambrosius hise verbis scribit: *Nec exiguo contenti, majora quarum ambitu vestium captantes petitionis suffragium.*

D. Amb. 1. offic. 6. 16. h. 16.

11. Uxor Zebedæi filios suos in conspectum Redemptoris adducit, ac præmissa debita reverentia & adoratione, ad pedes ejus prostrata hauc ab eo supplicem gratiam exposcit: *Dic ut sedeat hi duo filii mei unus ad dexteram tuam. Et unus ad sinistram in regno tuo.* Verum enim vero, ut verum fatear, modum loquendi hujusc mulieris non satis capio. Neque enim causam assequi possum, cur duobus hinc terminis utatur *unus & unus*, videtur enim quod potius dicere debuisset, *unus & alter, vel primus & secundus.* Nequaquam ita loqui oportet (tam mihi videor audite respondentem matrem) scio quid dicam, nolo ut unus filiorum sit alter & secundus, quia esse secundum, dicit inferioritatem respectu primi. Quia enim ambos primos fieri desidero, id est, ut unus sit primus eorum qui sunt ad dexteram, & unus sit primus sive Prælatum omnibus qui sunt ad sinistram in paradiso, idè dico *unus & unus*. Hac eadem phrasi & modo loquendi usus quoque est Nazianzenus quando de duabus maximis mundi urbibus Roma & Constantinopoli loquens dixit: *Vos magna urbis civis, qui primi statim post primam estis.* Observate Auditores, quam pulchra emphasi sanctus hic Doctor hic loquatur; Neque enim Constantinopolitanos absolute primos vocat, sic enim Romanis præjudicaret; Neque illos vult appellare secundos, sic enim eorum derogaret excellentiam & nobilitati, sed ambos primatus honorem attribuit. *Primi statim post primam estis.* Hæc pariter hujusc mulieris intentio erat, neminem enim filiorum suorum secundum dici voluit, eo quod hic terminus respectu alterutrius inferioritatem designaret, sed ambos primatum confecti desiderat, ut primi essent, & omnes alios præcederent. Unde Abulenſis: *Perivit eos ceteris majores fieri quantum ad omnia.* Hanc igitur à Christo gratiam petit, ut scilicet eos majores seu primos faceret in omni genere primatus seu præminentie, quantum ad omnia.

Matth. 20.

D. Nazian. 1. 26.

12. Nunc igitur attentos vos esse volo. Brevis Verbum incarnatum postulatam iis non

denegat gratiam, sed respondet eis: *Potesis bibere calicem quem ego bibiturus sum?* ubi advertendum est quod non dicat simpliciter *Calicem, sed calicem quem ego bibiturus sum.* Verum, inquires, de quonam igitur calice loquitur? De calice Crucis, non solum quantum ad rem, sed etiam quantum ad modum; Ac proinde Tostatus sic verba illa explicat: *Potesis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? id est, Potesis tolerare Passionem id est, Crucis sicut ego?* Et Lyranus: *Potesis sustinere mortem ignominiosam & crudellem, quam ego passurus sum in Cruce?* Cur interrogacioni Zebedæi si liberè respondent: *Possimus.* Honoris cupido inflammaverat eos ut sic dicerent, inquit Tostatus. Ambo igitur ut primates fierent, & cuivis alteri præferrentur, ad bibendum calicem & sustinendum Crucis martyrium promptos se exhibent, non solum quantum ad rem, sed etiam quantum ad modum sicut Christus: Ac verò sanctus Bartholomæus, qui præsens aderat, & discipulus prædictos audiebat, accuratè observavit, quod ad obtinendos primos honores, & præminentiam super omnes alios, oporteat Crucis calicem exhauste, sicut ego, id est, quantum ad modum; atque idè intra se dicere videbatur: *Magister meus in Cruce mortuus est, capite scorsum posito, pedibus verò deorsum pendentibus, ut igitur toti mundo palam fiat, quod nolim honores, ut Jacobus & Joannes, nec ambiam præminentias aut prælaturas super alios, calicem quidem Crucis bibere nequaquam abavo, in idè desidero, sed non sicut ipse, sed modo potius contrario, nimirum Crucifigi cupio capite terram versus sive deorsum posito, & pedibus sursum in caelum erectis.* Unde Josephus, qui dicitur Humilis, tradit quod dum Judæi omnia ad ejus crucifixionem necessaria pararent, sanctus Apostolus noster rogaverit carnifices illos ut *verso in terram capite in Cruce suffigeretur, nec reclus, quem admodum ejus magister in Cruce offerretur; ita & in ipsa cruciatibus suam in magistrum reverentiam conservabat.*

Abul. ib.

Tost. ibid.

Lyran. in Glof. ib.

Casar Bar. in Maytyrol.

Josephus Hist. mil. apud Metaph. de Trussill in fest. S. Barthol.

Petr. de nar. 1. 7. c. 103 f. 176. col. 3.

13. Et enim S. Bartholomæus calicem martyrii in Cruce ebibit, sed non sicut ipse Christus. Siquidem excoartus, & sine pelle, quæ velus est carnis, nudus in Cruce hæsit: *Astygus Rex Apollolus in Cruce extensum virum excoartum mandavit; ut hac actione gloriosus noster Apollolus efficaciter; quæ hæctenus de eo dicta sunt, corroboraret.* Apud antiquos Romanos in more positum erat, ut si quis à senato officium, dignitatem, seu præm incoartiam aliquam prætenderet,

ret, is speciali quodam habitu vestitus coram eodem senatu compareret, illius vestis indicio se coram iis, qui honores dispensare poterant, tanquam prætenforem & competitorum exhibendo. Et hic candidatus appellabatur: *Rationem solum fuisse constat, de ferendi candidam vestem, ut petitorios insignes magistratus, ostenderet alba vestis.* Ita referunt Blondus & Alexander ab Alexandro. Apud alios scriptores pariter legitur, quod candidati hanc vestem portando apud Magistratum se declarant ad honores & dignitates obtinendas auehos, *candidati dicebantur, qui ad alicujus Magistratus petitionem aspirarent.* Porro Bartholomæus in cruce extensus, ut manifestè ostenderet, se candidatum non esse, nec dextram aut sinistram, nec ullum primatum cum Jacobo & Joanne ambire, vestibus exiit, & propria pelle sua se denudari voluit. Aded ut sicut S. Evangelista Marcus, ut se ad sacerdotium, quo se indignum reputabat, pariter inhabilem redderet, dexteræ suæ pollicem sibi ipsi amputavit: vel sicut Israelitæ ne ab Ægyptiis in instrumentis musicis ludere, vel hymnos sacros in terra prophana canere cogentur, imò ne possent *velle pollices sibi absciderunt*, vel sicut Anacreon Philosophus, ne violentia tormentorum, ad id revelandum, quod miniatè revelari expediebat, cogi posset, linguam suam dentibus sibi ipsi præcidit: Ita pariter dicere possimus quod S. Bartholomæus pellem suam sibi summo cum perperlo dolore detrahi, caputque amputari permiserit, ne caput aliorum esse cogeretur, impossibile judicans; quod qui capitis expers est, esse possit alterius caput: *Cumque pelle nudatus adhuc vivus permanisset, & excoriatum Dominum predicaret, & multos tantum verentes miraculum convertisset, jussu Regis decollatus est die sequenti.*

Blond.
Flav. de
Roma triū
c. 2. Alex.
1. 4. dier.
Gen. c. 3.
Ambros.
Cale verb.
Cand. &
Ifig. in sp.
1. 19. c. 2. 4.

Fr. Job 1. r.
verb. occa-
sio prop. 4.

Petr. E-
quil. ubi
supra.

Ale. Pel. in
c. 13. Matt.
10. 2. pa-
rad.

14. Cæsar semper & in quovis obvio casu paludamento imperiali indutus incedere tolebat, ut ex hoc quilibet de dignitate & Majestate sua certior fieret: *Hic Imperator superba veste delectabatur aded, ut etiam in acie, imò in ipso conflictu purpura indueretur.* Die quadam tamen dum staret in acie jam cum Ægyptiis præliaturus, purpuram exiit, ne ab aliis agnosceretur, sed gregariis connumeraretur militibus. Verum quidem est S. Bartholomæum non fuisse primum qui Apostolicæ militiæ collegium gubernavit, attamen quia facile fieri poterat, ut ob naturalium suorum sublimem nobilitatem tanquam talis crederetur & honoraretur, pellis suæ vestem

linguine suo tinctam & purpurascensentem exiit: *Excoriatum est, & pelle nudatus.*

15. Postquam Rex Xerxes bellum Atheniensibus movere statuisset, propositum suum cum Artabano contulit, cumque idipsum ab hoc multis adductis in medium rationibus distulderetur: Respondit Rex, Deorum imperium ipsum cogere ad prosequendum dictum bellum ab iisdem sibi præceptum. Cum autem Artabanus id credere noller, voluit Xerxes ut ipsemet Deos idipsum præcipientes auscultaret, ideoque eundem prope thronum è quo Dii sua expromere oracula solebant proxime adfistere voluit; ne tamen ullum Deorum sermonem Artabanus auribus suis insonantem percipere potuit. Tunc igitur Artaxerxes Regio paludamento se exiit, illudque ab Artabano indoi, & sic regiæ veste indutum Artabanum in throno Regio confidere voluit. Mira res! mox enim ut Artabanus hanc Chlamydem regiæ indueret, haud secus ac si Rex fuisset, Deorum colloquio & sermone honoratus fuit; unde apparet quod vestis aliqua magnifica, quandam quoque dignitatem & superioritatem secum subinforat. Quod sciens Apostolus & veste & pelle se exiit, ut inde quilibet discere possit, se nullam ambire dignitatem aut supra alios præminentiam. *Excoriatum est & pelle nudatus.*

16. Mirum quod de Solimanno Turcarum Imperatore legitur, nimirum quod Insulam Rhodiorum fori quadam obfisione cinxit, venuntamen quia fortissima, omnique apparatus militari & victus annonæ instructissima, & consequenter inexpugnabilis erat, vanum quemvis insultum, & stratagemam militare esse experiebatur, nihilque superesse, quam ut obfisione cum modica sui reputatione soluta ab omni conatu desisteret: Priusquam verò id faceret, prius ad superandam quamvis difficultatem, & intercipiendam sibi Insulam, quod armorum vi & impetu impossibile sibi esse videbat, per proditiones & tradimenta aggredi moliebatur. Quapropter viam sibi stravit qua ad habendam cum Gubernatore qui munere suo hæcenus strenuè & gloriosè perfunctus fuerat, secretam intelligentiam pertingere posset, quam facillimè quoque obtinuit, ac proinde ei per licentiam clam & secretissima via missas insinuat, quod si Insulam sibi commissam, in Turcarum potestatem traderet, filiam suam ei in conjugem sit daturus, & consequenter eum non solum in suum generum, verum insuper in supremam post

post imperialem totius Mahometani imperii dignitatem evecturus esset. Hac igitur munifica oblatione Gubernator permotus, in voluntatem & desiderium Solymani descendens, prædictam insuperabilem Insulam Turcis Insulam pro factæ sibi promissionis executione instanter sollicitaret, Imperator ei respondit, se ad executionem pacti & datæ regis fidei liberationem promptissimum esse, sciendum tamen ei esse, quod solempnis esset Turcarum Lex, ne ullus Christianæ religioni addictus ad honores aut dignitates inter Turcas obtinendas admitteretur, nisi prius veste Christiana exutus, vestem sibi Mahometis indueret: *Pellis Mahomet est induenda. Et mox misero cutem diripi iussit.* Hæcque fuit iusta perfidie suæ remuneratio & condignum præmium; ut enim hunc traditorem ad quemvis honorem & dignitatem inhabilem & indignum declaravit, non tantum veste Christiana, sed & propria pelle ipsum denudavit: verum enim vero Apostolo nostro Bartholomæo cutis erulem in modum detracta fuit, non solum, quod se Domino suo fidelem servum esse probavit, Evangelium constanterissime prædicando, verum etiam Deus id ipsum permittit, ut exinde veluti exteriori quodam signo toti mundo innotesceret, quod desiderium dignitatum, honorum, præminentiarum, nullum unquam in ejus mente locum habuerit, sed sexto loco quem Dei Filius in Collegio Apostolico ei assignarat, contentissimus permanserit, nec fuisse ab eo datam litis inter Apostolos de primatu suscitatae vel minimam occasionem, de qua dicitur: *Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse major.*

16. Verum eheu! quod sunt, qui omnino contrarium faciunt; Quos sunt qui licet viliores, abjectiores, in virtutibus pauperiores, & consequenter ad dignitatem inhabiliores sunt, quam sit Asinus idoneus ad Lyram, sine ullo tamen rubore aut verecundia omnem lapidem movent, ut sese ptomoveant, & ad altiores dignitates conscendant. Et quod pejus est, adeo in iis prædominatur maledicta ambitio, ut id, ad quod per gradus meritorum non possunt pertingere, sibi per mediatores & larga munera non dubitent procurare. De hac gente Amos Propheta loquebatur, quando à Deo interrogatus: *Quid tu vides Amos?* Respondit: *uncinum polorum;* quasi diceret: Qui ad colligendos honorum & præmientiarum fructus, à dignitatum

arbore enascentes & pendulos manu proprii meriti non potest pertingere, ad eos tamen decerpandos & habendos uncinum donorum, munitum, & intercedentium Patronorum & mediatores non erubescit adhibere. Unde ut se deinceps ab adhibitis in erogata munera & conciliandos favores immensis sumptibus, indeque contracto ære alieno possint eximere, volunt ut subditi, sub amicitia, vel subditi charitativi metaphora contribuant. Unde miseri subditi tantæ potentia & auctoritati non valentes resistere, coguntur dentibus stridere & lamentari. Prout Deus per eundem Prophetam revelavit dicens: *Stridebunt cardines templi in die illa.* O contemptibile genus hominum, qui semper ambiunt esse primi, ideoque vivunt semper malè contenti, vel moriuntur desperati, si in secundorum numero ab æquitate maneant relictii. Optimè dixit S.

Ambrosius: *Erugo mentis est appetentia dignitatum;* nam sicut ærugo consumit ferrum, ita similes immoderati effectus qui semper aliis præesse, & nunquam subesse cupiunt, miserabiles & infœlicis ejusmodi homines ad mentis insaniam perducunt. Dum scilicet suos conatus Cæsaris dictaturæ longè dissimiles esse vident, qui ut Suetonius scribit: *Recepit continuum consularum, perpetuam dictaturam,* præfecturamque; stulte sibi ejusmodi homines persuadent, caelum aliud non cogitare nec moliri, quam suam exaltationem, neque ad superioritatis sedem vel thronum, vel tribunal, vel sustinendas imperii vel regiminis habenas alios se aptiores esse aut magis idoneos; ac proinde nullam boni & ingenui nominis curam habent, dummodo titulum vii illustis, Reverendissimi, Gratioissimi &c. sibi acquirant. S. Petrus in montis vertice habitare ambiebat, quando ait: *Bonum est nos hic esse;* at verò de eo dicitur: *Nesciebat quid diceret.* Cui ita? Respondet S.

Proculus: *Nondum audaciam nauticam excussit.* Multi in humili loco nati sunt, & tamen ad verticem sublimitatis anhelant ascendere; viles nati sunt ut serviant, & tamen magni fieri volunt ut imperent. Optimè illorum proprietatem explicasse, eosque ad vivum depinxisse videtur, vir ille lepido ingenio præditus, qui dixit: *Sellam seu Epiphippium ambiunt, & asinos se esse non animadvertunt, in buræ vires confidentes, maxime verò alienæ.* Porro iisdem applicari posse existimo, quod eruditus quidam Scriptor ait: *Quid miraris? An mysterium ignoras? pro comperio habens, bestiam hanc magnis pass-*

Ibid. v. 3.

D. Ambr. super Luc. 1. 3.

Suet.

D. Mar. 9. D. Procr. orat. de Transfig. Scip. Gl. in Scut. Ar. nal.

Amos 8.

Amos 8. 7. 1.

passibus in ruinam & in excidium ruere. Hi tales S. Bartholomæum Apostolum pro imitando sibi exemplari sive prototypo ob oculos ponant. Hic ut nonnulli scribunt, natus fuit nobilis, Regis Syria nepos, Dives consequenter, & eminenter magnus, & tamen nunquam ei in mentem venit aliquam dignitatem aut præminentiam velle præterdere, sed velut alter Hercules Christianus, per pellem brachiis suis inhaerentem inuirit, se sui ipsius, nec non immoderatarum passionum, quam ambitiosa humanitas nostra secum adfert, gloriosum esse victorem.

PARS SECUNDA.

17. **M**ultæ rationes in medium adduci possunt, cur pellis viventi Bartholomæo detracta fuerit; è quibus ego nonnullas quas mens mea suggerit mihi, specificabo. In primis igitur suo respondere nomini voluit, quo erat insignitus, nam Bartholomæus, idem est, quod *filius suspendentis aquas*. Sed inquit, cum solus Deus sit is qui aquas suspendit, num forte Bartholomæum filium Dei fuisse dicere audebimus? Imò verò, inquit Petrus Damianus; sed quomodo id dici poterit? Nam cum dicitur *filius suspendentis aquas*, dicitur procul dubio filius Dei, non quidem naturalis generationis origine, sed propensionis gratia dignitate. Sicut igitur filius Dei nudus mortuus est in cruce, eo quod, cum calor amoris sui adeo ardens fuerit, velles in corpore suo ferre non potuerit, prouti de eo scriptum legitur: *Vestis in cruce ferre non potuit, sed nudus ascendit, ac se ipso facto diceret, tanto igne charitatis ardeo, quod velles aliquas ferre non valeo*. Ita Bartholomæus ob amorem quo erga Deum ardebat, in cruce nudus extendi voluit, ut verè nomine & re Bartholomæus esset, id est, filius suspendentis aquas, quasi diceret: Tanto igne charitatis ardeo, quod vestem, id est, pellem ferre non valeo; ac proinde verè executus est quod de Jobo dictum fuit: *Pellem pro pelle, & cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua*. Porro per eam pellem quæ danda erit pro altera pelle, id est, vita, aliqui intelligi volunt divitias, quæ in aureis argenteisque monetis continentur. Quidam existimant significari pecunias, quod eo tempore non alia essent apud Idumeos divitiæ; pellibus igitur pro pecuniis utebantur. Vel per pellem illam alia intelliguntur bona fortunæ: pellis nomine significantur externa bona. Quod si autem hæc ita se habeant, qualia bona terrena non dabuntur pro vita & anima?

Quilibet utique se patitur spoliari rebus omnibus; Imò Bartholomæus pro anima sua salvanda, propriam pellem suam non dubitat perdere: *Patur se pelle spoliari pro anima sua*.

18. Invidus ille patiens Jobus videns, quod Deo permittente per diabolicas persecutiones igne cælesti conflagrasset pecora, prostratus essent armenta, susque deque inversa palatia, occisi filii, omniaque fortunæ bona sibi essent erepta, mox ut funesta hæc nova ad eum fuissent delata: *Tunc surrexit Job*. Sed quid facturus surrexit; scilicet vestimenta sua: non per actum desperationis, sed ex opere supererogationis: Quasi diceret: Ex quo Deo ita placuit omnibus me destituere quæ possidebam, volo insuper sponte propria hac me veste privare, nudus natus sum ab utero matris meæ, volo igitur ad ventrem communis matris nostræ, id est, tertius nudus redire: *Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc*. Id ipsum quoque Bartholomæus replicare videbatur, etenim cælestis Magister noster Christus, nobis quidem omnia terrena bona dimittere præcepit, qui non remittit omnibus quæ possidet, non potest mens esse dissipatus; de pelle autem non loquitur, iniquitatem contentus est ut illam geramus: veruotamen, ait Bartholomæus, ego illam exuere volo, & in ventrem nudior quam natus sum reverti volo: *In cruce extensus vivus excoriatum est*. Volebatque proinde juxta expositionem S. Augustini inferre: *Si de necessarii impletum est, quantum meritis superflua contemere convenit*? Et quidem quoniam S. Bartholomæus id ipsum intellexit, non solum bona terrena, tanquam res superfluas abiecit, & deseruit, verum etiam ea quæ necessaria erant ut esset pellis. Unde in adimplerone hujus præcepti, nemo tam exactus & accuratus fuit, uti S. Bartholomæus, quia ex amore Christi, dimisit & pallium, dimisit & pellem. In alia quadam occasione Salvator Apostolis suis dicebat: *Estote prudentes sicut serpentes*. Etenim serpentis prudentia, ut S. Hieronymus ait, in hoc consistit quod, toto corpore occultas caput, ut illud in quo vita est, protegat, Bartholomæus autem ob erigentem Magistri sui amorem, ne quidem summum caput conservare voluit, quia *intra Regis Azyagi decollatus est*. Porro Beda aliam sententiam, dicens: *Soles serpens eligere stricte rimas, per quas transiens veterem pellem exuat*; ac proinde, juxta hanc expositionem Bartholomæus quod dicitur, quæ serpentis prudentiam exhibuit, quia inter Lycos.

B. Petr.
Dam. ser.
42. c. 2.
de S. Bar-
thol.

Tac. de vo-
rag. ser. 2.
de Passi-
Dom.

Iob. 2.

Ioan. da
Pine. in
Iob. c. 2.
v. 4.
Idem ib.

Lyconiā & Indiā inferiorem veluti inter duas petras petranfrens, ex vias suas, id est pellem dimisit, prouti ei a Salvatore nostro prädilem dimisit, prouti ei a Salvatore nostro prädilem dimisit, quod scilicet, Pro eius amore naturam viciā lem vestem hoc est, corporis eum demitteret.

19. Cū Saul in Ramatha appellasset, Spiritus Domini super illo stetit, & protinus in præsencia Samuelis prophetare cepit: *Facilius est super eum Spiritus Domini, & prophetavit* Deinde verò sacer Textus ulterius prolequitur dicens: *Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & cecidit nudus tota die & nocte.* Porro Bartholomæus verbi incarnati imitator extitit, non quidem in prophetando, sed orando; nam sicut Magister Erat pernoctans in oratione Dei: ita discipulus orando cecidit in die, & totidem in nocte genu stescebat. Saul expoliavit se vestimentis suis: Bartholomæus autem pelle nudatus est. Porro Dei Filius dixit: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in Regnum celorum.* Circa quæ verba nonnulli per camelum grossum quandam funem ex canabe contextum intelligunt, qui per foramen acus transire nequit, nisi subtrahendo omnes partes grossiores totaliter fiat subtilis. Etenim Apostolus noster, ut Regnum celorum ingredi posset, omnia quæ habebat, dereliquit, scilicet nobilitatem, divitias, ipsam quoque vestem pupuream, qua propter honorem dignitatis indutus uteretur. *Glossa dicit. Hierosolymis quadam porta erat qua foramen acus dicebatur, per quam camelus nisi depositio onere & flexis genibus transire non poterat. Camelus igitur genu flexus & sine omni onere transire poterat: sic quoque Bartholomæus ut celorum Regnum ingredi posset, non semel tantum, sed centies in die & totidem in nocte genu stescebat.* Insuper quoque omnis exuviarum suarum sive pelles proprias dereliquit: *Pelle nudatus est.*

20. Alexander ab Alexandro refert, Geniales Duces in more positum habuisse, quod si forte pellem alicujus inimicorum suorum, quem in prælio superarant in sua habere custodia, illam veluti eximium quoddam donum uni charissimorum amicorum suorum dare seu relinquere consueverint: *Hosium cutes in fortium factorum insigne documentum suis relinquebant.* Idque eis erat in monumentum perpetuum generositatis & fortitudinis in bellis exhibitæ: *Pari quoque ratione cū Bartholomæus inimicos suos, id est, passiones ambitionis, proprii commodi affectus, & carnis suæ stimulos veluti ge-*

nerosus athleta superasset, moriens, ex vias victoriæ suæ id est, pellem suam, amicis suis, id est, Christi fidelibus consignavit, ut illis exemplaris loco deserviat, ut suos quoque supradictos inimicos pariter quoque suo exemplo animati vincere possint. *Hosium eum insigne documentum suis reliquit.* Truculentus ille Germanopotum inimicus, & crudelis Catholicis nominis persecutor Zisca morti vicinis militibus suis præcepit, ut post mortem suam eum sibi detraherent, eandemque in tympano quodam extensam conservarent, futurum enim esse prædixit, ut si Germani in actuali conspectu, sonum ab hac Ziscæ pelle formatum audirent, perterriti terga vertentes in turpem se fugam reciperent: *Ex corio meo tympanum facite: sic Teutobones terga dabunt, Ziscam in tympano formidantes.* Invictus proflus & gloriosus bellator fuit noster Bartholomæus Apostolus, qui adversus Catholicæ fidei inimicos pugnavit, Regem Polymium vicit & convertit. Sæpe sæpius cum Dæmonibus certavit, nunc Dæmonem Berich in templo pellendo, nunc in fugâ agendo Atharor Idolum: nunc ad infernum deturbando eum qui opprimebat Regis Polymii filiam; nunc alium quendam cogendo, ut in forma nigerrimi Æthiops manibus igneis, carnis victis compareret, eumque in desertum quoddam velut in exilium usque ad novissimum iudicii diem condemnans, nunc Idolum Akyagis, quod Palac vocabatur, in terram prosternens, & in minutas partes diminuens atque constringens. Tandem verò Bartholomæus morti vicinus, postquam suam gloriôsè sustinisset & superasset martyrium, pellem suam fidelibus Christi post se reliquit, quasi diceret: *Ex corio meo tympanum facite, sic Dæmones terga dabunt, Bartholomæum in tympano formidantes.* Nam ut Joseph cognominatus Humilis ait: *Bartholomæus Idolum insaniam & noctem extinxit, iure hosium corda vulneravit, Dæmonum per aera vagantium turmas percussit, Idolorum templa Solo adæquavit, & homines ipsos viventes Dei templa reddidit.* Verum enim verò o Sancte & gloriosè Apostole, valde heroicæ sunt tuæ prerogativæ, atque ided. *Te quidem laudationibus extollere vellem, sed rerum multitudine confundor, & di-*

tionis infirmitate opprimor. Neque quiscquam est, qui pro dignitate laudes tuas narrare valeat.

21. Cū Saul in Ramatha appellasset, Spiritus Domini super illo stetit, & protinus in præsencia Samuelis prophetare cepit: *Facilius est super eum Spiritus Domini, & prophetavit* Deinde verò sacer Textus ulterius prolequitur dicens: *Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & cecidit nudus tota die & nocte.* Porro Bartholomæus verbi incarnati imitator extitit, non quidem in prophetando, sed orando; nam sicut Magister Erat pernoctans in oratione Dei: ita discipulus orando cecidit in die, & totidem in nocte genu stescebat. Saul expoliavit se vestimentis suis: Bartholomæus autem pelle nudatus est. Porro Dei Filius dixit: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in Regnum celorum.* Circa quæ verba nonnulli per camelum grossum quandam funem ex canabe contextum intelligunt, qui per foramen acus transire nequit, nisi subtrahendo omnes partes grossiores totaliter fiat subtilis. Etenim Apostolus noster, ut Regnum celorum ingredi posset, omnia quæ habebat, dereliquit, scilicet nobilitatem, divitias, ipsam quoque vestem pupuream, qua propter honorem dignitatis indutus uteretur. *Glossa dicit. Hierosolymis quadam porta erat qua foramen acus dicebatur, per quam camelus nisi depositio onere & flexis genibus transire non poterat. Camelus igitur genu flexus & sine omni onere transire poterat: sic quoque Bartholomæus ut celorum Regnum ingredi posset, non semel tantum, sed centies in die & totidem in nocte genu stescebat.* Insuper quoque omnis exuviarum suarum sive pelles proprias dereliquit: *Pelle nudatus est.*

20. Alexander ab Alexandro refert, Geniales Duces in more positum habuisse, quod si forte pellem alicujus inimicorum suorum, quem in prælio superarant in sua habere custodia, illam veluti eximium quoddam donum uni charissimorum amicorum suorum dare seu relinquere consueverint: *Hosium cutes in fortium factorum insigne documentum suis relinquebant.* Idque eis erat in monumentum perpetuum generositatis & fortitudinis in bellis exhibitæ: *Pari quoque ratione cū Bartholomæus inimicos suos, id est, passiones ambitionis, proprii commodi affectus, & carnis suæ stimulos veluti ge-*

nerosus athleta superasset, moriens, ex vias victoriæ suæ id est, pellem suam, amicis suis, id est, Christi fidelibus consignavit, ut illis exemplaris loco deserviat, ut suos quoque supradictos inimicos pariter quoque suo exemplo animati vincere possint. *Hosium eum insigne documentum suis reliquit.* Truculentus ille Germanopotum inimicus, & crudelis Catholicis nominis persecutor Zisca morti vicinis militibus suis præcepit, ut post mortem suam eum sibi detraherent, eandemque in tympano quodam extensam conservarent, futurum enim esse prædixit, ut si Germani in actuali conspectu, sonum ab hac Ziscæ pelle formatum audirent, perterriti terga vertentes in turpem se fugam reciperent: *Ex corio meo tympanum facite: sic Teutobones terga dabunt, Ziscam in tympano formidantes.* Invictus proflus & gloriosus bellator fuit noster Bartholomæus Apostolus, qui adversus Catholicæ fidei inimicos pugnavit, Regem Polymium vicit & convertit. Sæpe sæpius cum Dæmonibus certavit, nunc Dæmonem Berich in templo pellendo, nunc in fugâ agendo Atharor Idolum: nunc ad infernum deturbando eum qui opprimebat Regis Polymii filiam; nunc alium quendam cogendo, ut in forma nigerrimi Æthiops manibus igneis, carnis victis compareret, eumque in desertum quoddam velut in exilium usque ad novissimum iudicii diem condemnans, nunc Idolum Akyagis, quod Palac vocabatur, in terram prosternens, & in minutas partes diminuens atque constringens. Tandem verò Bartholomæus morti vicinus, postquam suam gloriôsè sustinisset & superasset martyrium, pellem suam fidelibus Christi post se reliquit, quasi diceret: *Ex corio meo tympanum facite, sic Dæmones terga dabunt, Bartholomæum in tympano formidantes.* Nam ut Joseph cognominatus Humilis ait: *Bartholomæus Idolum insaniam & noctem extinxit, iure hosium corda vulneravit, Dæmonum per aera vagantium turmas percussit, Idolorum templa Solo adæquavit, & homines ipsos viventes Dei templa reddidit.* Verum enim verò o Sancte & gloriosè Apostole, valde heroicæ sunt tuæ prerogativæ, atque ided. *Te quidem laudationibus extollere vellem, sed rerum multitudine confundor, & di-*

tionis infirmitate opprimor. Neque quiscquam est, qui pro dignitate laudes tuas narrare valeat.

21. Cū Saul in Ramatha appellasset, Spiritus Domini super illo stetit, & protinus in præsencia Samuelis prophetare cepit: *Facilius est super eum Spiritus Domini, & prophetavit* Deinde verò sacer Textus ulterius prolequitur dicens: *Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & cecidit nudus tota die & nocte.* Porro Bartholomæus verbi incarnati imitator extitit, non quidem in prophetando, sed orando; nam sicut Magister Erat pernoctans in oratione Dei: ita discipulus orando cecidit in die, & totidem in nocte genu stescebat. Saul expoliavit se vestimentis suis: Bartholomæus autem pelle nudatus est. Porro Dei Filius dixit: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in Regnum celorum.* Circa quæ verba nonnulli per camelum grossum quandam funem ex canabe contextum intelligunt, qui per foramen acus transire nequit, nisi subtrahendo omnes partes grossiores totaliter fiat subtilis. Etenim Apostolus noster, ut Regnum celorum ingredi posset, omnia quæ habebat, dereliquit, scilicet nobilitatem, divitias, ipsam quoque vestem pupuream, qua propter honorem dignitatis indutus uteretur. *Glossa dicit. Hierosolymis quadam porta erat qua foramen acus dicebatur, per quam camelus nisi depositio onere & flexis genibus transire non poterat. Camelus igitur genu flexus & sine omni onere transire poterat: sic quoque Bartholomæus ut celorum Regnum ingredi posset, non semel tantum, sed centies in die & totidem in nocte genu stescebat.* Insuper quoque omnis exuviarum suarum sive pelles proprias dereliquit: *Pelle nudatus est.*

20. Alexander ab Alexandro refert, Geniales Duces in more positum habuisse, quod si forte pellem alicujus inimicorum suorum, quem in prælio superarant in sua habere custodia, illam veluti eximium quoddam donum uni charissimorum amicorum suorum dare seu relinquere consueverint: *Hosium cutes in fortium factorum insigne documentum suis relinquebant.* Idque eis erat in monumentum perpetuum generositatis & fortitudinis in bellis exhibitæ: *Pari quoque ratione cū Bartholomæus inimicos suos, id est, passiones ambitionis, proprii commodi affectus, & carnis suæ stimulos veluti ge-*

nerosus athleta superasset, moriens, ex vias victoriæ suæ id est, pellem suam, amicis suis, id est, Christi fidelibus consignavit, ut illis exemplaris loco deserviat, ut suos quoque supradictos inimicos pariter quoque suo exemplo animati vincere possint. *Hosium eum insigne documentum suis reliquit.* Truculentus ille Germanopotum inimicus, & crudelis Catholicis nominis persecutor Zisca morti vicinis militibus suis præcepit, ut post mortem suam eum sibi detraherent, eandemque in tympano quodam extensam conservarent, futurum enim esse prædixit, ut si Germani in actuali conspectu, sonum ab hac Ziscæ pelle formatum audirent, perterriti terga vertentes in turpem se fugam reciperent: *Ex corio meo tympanum facite: sic Teutobones terga dabunt, Ziscam in tympano formidantes.* Invictus proflus & gloriosus bellator fuit noster Bartholomæus Apostolus, qui adversus Catholicæ fidei inimicos pugnavit, Regem Polymium vicit & convertit. Sæpe sæpius cum Dæmonibus certavit, nunc Dæmonem Berich in templo pellendo, nunc in fugâ agendo Atharor Idolum: nunc ad infernum deturbando eum qui opprimebat Regis Polymii filiam; nunc alium quendam cogendo, ut in forma nigerrimi Æthiops manibus igneis, carnis victis compareret, eumque in desertum quoddam velut in exilium usque ad novissimum iudicii diem condemnans, nunc Idolum Akyagis, quod Palac vocabatur, in terram prosternens, & in minutas partes diminuens atque constringens. Tandem verò Bartholomæus morti vicinus, postquam suam gloriôsè sustinisset & superasset martyrium, pellem suam fidelibus Christi post se reliquit, quasi diceret: *Ex corio meo tympanum facite, sic Dæmones terga dabunt, Bartholomæum in tympano formidantes.* Nam ut Joseph cognominatus Humilis ait: *Bartholomæus Idolum insaniam & noctem extinxit, iure hosium corda vulneravit, Dæmonum per aera vagantium turmas percussit, Idolorum templa Solo adæquavit, & homines ipsos viventes Dei templa reddidit.* Verum enim verò o Sancte & gloriosè Apostole, valde heroicæ sunt tuæ prerogativæ, atque ided. *Te quidem laudationibus extollere vellem, sed rerum multitudine confundor, & di-*

tionis infirmitate opprimor. Neque quiscquam est, qui pro dignitate laudes tuas narrare valeat.

21. Cū Saul in Ramatha appellasset, Spiritus Domini super illo stetit, & protinus in præsencia Samuelis prophetare cepit: *Facilius est super eum Spiritus Domini, & prophetavit* Deinde verò sacer Textus ulterius prolequitur dicens: *Et expoliavit etiam ipse se vestimentis suis, & cecidit nudus tota die & nocte.* Porro Bartholomæus verbi incarnati imitator extitit, non quidem in prophetando, sed orando; nam sicut Magister Erat pernoctans in oratione Dei: ita discipulus orando cecidit in die, & totidem in nocte genu stescebat. Saul expoliavit se vestimentis suis: Bartholomæus autem pelle nudatus est. Porro Dei Filius dixit: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in Regnum celorum.* Circa quæ verba nonnulli per camelum grossum quandam funem ex canabe contextum intelligunt, qui per foramen acus transire nequit, nisi subtrahendo omnes partes grossiores totaliter fiat subtilis. Etenim Apostolus noster, ut Regnum celorum ingredi posset, omnia quæ habebat, dereliquit, scilicet nobilitatem, divitias, ipsam quoque vestem pupuream, qua propter honorem dignitatis indutus uteretur. *Glossa dicit. Hierosolymis quadam porta erat qua foramen acus dicebatur, per quam camelus nisi depositio onere & flexis genibus transire non poterat. Camelus igitur genu flexus & sine omni onere transire poterat: sic quoque Bartholomæus ut celorum Regnum ingredi posset, non semel tantum, sed centies in die & totidem in nocte genu stescebat.* Insuper quoque omnis exuviarum suarum sive pelles proprias dereliquit: *Pelle nudatus est.*

20. Alexander ab Alexandro refert, Geniales Duces in more positum habuisse, quod si forte pellem alicujus inimicorum suorum, quem in prælio superarant in sua habere custodia, illam veluti eximium quoddam donum uni charissimorum amicorum suorum dare seu relinquere consueverint: *Hosium cutes in fortium factorum insigne documentum suis relinquebant.* Idque eis erat in monumentum perpetuum generositatis & fortitudinis in bellis exhibitæ: *Pari quoque ratione cū Bartholomæus inimicos suos, id est, passiones ambitionis, proprii commodi affectus, & carnis suæ stimulos veluti ge-*

nerosus athleta superasset, moriens, ex vias victoriæ suæ id est, pellem suam, amicis suis, id est, Christi fidelibus consignavit, ut illis exemplaris loco deserviat, ut suos quoque supradictos inimicos pariter quoque suo exemplo animati vincere possint. *Hosium eum insigne documentum suis reliquit.* Truculentus ille Germanopotum inimicus, & crudelis Catholicis nominis persecutor Zisca morti vicinis militibus suis præcepit, ut post mortem suam eum sibi detraherent, eandemque in tympano quodam extensam conservarent, futurum enim esse prædixit, ut si Germani in actuali conspectu, sonum ab hac Ziscæ pelle formatum audirent, perterriti terga vertentes in turpem se fugam reciperent: *Ex corio meo tympanum facite: sic Teutobones terga dabunt, Ziscam in tympano formidantes.* Invictus proflus & gloriosus bellator fuit noster Bartholomæus Apostolus, qui adversus Catholicæ fidei inimicos pugnavit, Regem Polymium vicit & convertit. Sæpe sæpius cum Dæmonibus certavit, nunc Dæmonem Berich in templo pellendo, nunc in fugâ agendo Atharor Idolum: nunc ad infernum deturbando eum qui opprimebat Regis Polymii filiam; nunc alium quendam cogendo, ut in forma nigerrimi Æthiops manibus igneis, carnis victis compareret, eumque in desertum quoddam velut in exilium usque ad novissimum iudicii diem condemnans, nunc Idolum Akyagis, quod Palac vocabatur, in terram prosternens, & in minutas partes diminuens atque constringens. Tandem verò Bartholomæus morti vicinus, postquam suam gloriôsè sustinisset & superasset martyrium, pellem suam fidelibus Christi post se reliquit, quasi diceret: *Ex corio meo tympanum facite, sic Dæmones terga dabunt, Bartholomæum in tympano formidantes.* Nam ut Joseph cognominatus Humilis ait: *Bartholomæus Idolum insaniam & noctem extinxit, iure hosium corda vulneravit, Dæmonum per aera vagantium turmas percussit, Idolorum templa Solo adæquavit, & homines ipsos viventes Dei templa reddidit.* Verum enim verò o Sancte & gloriosè Apostole, valde heroicæ sunt tuæ prerogativæ, atque ided. *Te quidem laudationibus extollere vellem, sed rerum multitudine confundor, & di-*

tionis infirmitate opprimor. Neque quiscquam est, qui pro dignitate laudes tuas narrare valeat.

Eneas Sil. 3. com. de reb. gest. Alphon. Reg. & de Bello Boem. lib. 40. & Fr. Bon. in triumph. sig. 8. Cathar. Senen. & Andr. Alciati emb. 170. Vincen. Belu. l. 9. r. 85.

Joseph. apud Tho. de Truf. in vita. S. Barr. Idem ibid.

Paolasti Sanctioris.